vonk

MARXISTISCH TIJDSCHRIFT

Een publicatie van de INTERNATIONAL MARXIST TENDENCY in NEDERLAND

nummer 15 - zomer 2017 - **prijs € 2** / steunprijs € 3

"YE ARE MANY - THEY ARE FEW"

www.marxisten.nl

Inhoud **VONK** nummer **15** - zomer 2017

3: De mythe van het stabiele midden

4 - 5: Tories vernederd, miljoenen stemmen voor Jeremy Corbyn en verandering

6: Donald Trump: een kapitein van een stuurloos schip

7: Marokko: de rif komt weer in opstand!

8: Basisschoolleraren leren de politiek een lesje

9 - 10: De supersamenwerker: waarom de mens niet aardt in het kapitalisme

11: Strijdpunten

12: Nepnieuws: een kapitalistisch fenomeen in kapitalistische handen

Contact: **info@marxisten.nl** Website: **www.marxisten.nl**
Redactie: **Zowi Milanovi, Renze Post, Dmitri Lenselink.**
Design: **Dina Badi.**
Abonnement: **Neem contact op voor een abonnement op Vonk.**
Voor 14 euro krijgt u een jaargang van 4 nummers via de post toegestuurd.
Rekeningnummer: IBAN **NL36 TRIO 0197 7097 37** BIC **TRIONL2U**

100 jaar geleden : De OKTOBERREVOLUTIE

De Russische Revolutie, wereldbekend onder de naam Oktoberrevolutie, was een van de ingrijpendste gebeurtenissen uit de menselijke geschiedenis. Gewone werkende mensen namen het heft in eigen handen en begonnen met het opbouwen van een sociale en humane maatschappij. In de uitzichtloosheid van de eerste imperialistische wereldoorlog en de onmenselijke armoede en onderdrukking die de Russische arbeiders en boeren moesten trotseren, vonden zij een uitweg in de vorm van massastrijd tegen het Tsarisme en het kapitalistische systeem. Deze ervaring, die een diepe indruk naliet en invloed had tot ver buiten Rusland, omvat vele inzichten en lessen die de internationale arbeidersbeweging vergeten is, of erger nog, bewust negeert. Wie op zoek is naar een alternatief op het huidige kapitalisme, een systeem in crisis dat een bedreiging is voor het voortbestaan van onze planeet, kan niet om de ervaring van de Oktoberrevolutie heen. De 1%, de kapitalistische wereldelite, is deze revolutie zelf ook niet vergeten en voert 100 jaar later nog steeds een ideologische kruistocht tegen de Oktoberrevolutie. Het boek 1917 is een beknopt werk over de geschiedenis van de Russische Revolutie, dat daarnaast ook ingaat over het mislukken van de Duitse Revolutie en de uiteindelijke isolatie en degeneratie van de Russische Revolutie, met het aan de macht komen van een contrarevolutionaire bureaucratie geleid door Josef Stalin. Het toont aan dat ondanks de latere degeneratie, de ervaringen van de Russische Revolutie uiterst relevant en actueel zijn.

Verzending inbegrepen €14
Te bestellen via rekeningnummer:
NL36 TRIO 0197 7097 37
met vermelding 'Boek 1917'

DE MYTHE VAN HET STABIELE MIDDEN

Het heilige politieke midden heeft met de Britse verkiezingen weer eens een klap gekregen. Labour is flink vooruit gegaan op basis van een links verkiezingsprogramma. De rechtervleugel van Labour, die beweerde dat enkel een 'centrumkandidaat' als Labour-leider winst zou kunnen boeken, is hard met de werkelijkheid geconfronteerd en weet even niet wat ze moet zeggen.

Het blad the Economist klaagt over dat het politieke midden is verdwenen. Labour is nu duidelijk een linkse partij, terwijl de Conservatives leunen op de nationalistische vleugel van Brexiteers. De Liberal Democrats, die enkele jaren geleden in opkomst leken, zijn weggezakt. Dit is een fenomeen dat men nu overal ziet. De opkomst van Bernie Sanders en Donald Trump in de VS hebben het traditionele tweepartijensysteem geheel door elkaar geschud en voor instabiliteit gezorgd. In Frankrijk was er angst onder de heersende klasse dat de tweede ronde van de presidentsverkiezingen, Mélenchon vs. Le Pen zou worden. Geen van beiden werd president, maar de geprezen centrumkandidaat Macron moest zich wel afsplitsen van de gehate sociaaldemocraten om de verkiezingen te winnen, omdat het traditionele midden geheel weggezakt is in Frankrijk.

In Nederland wordt er met de formatie gepleit voor een breed kabinet dat 'links en rechts verbindt', oftewel een middenkabinet. GroenLinks-leider Jesse Klaver werd door de pers gefileerd, omdat hij niet akkoord ging met een regeringsakkoord waarin er met Noord-Afrikaanse landen 'vluchtelingendeals' gesloten zouden worden. Hij zou nu een 'realist van het midden' moeten worden en akkoord moeten gaan met het sluiten van deals met gewapende gangsters in Libië.

Wat betreft Groot-Brittannië, de waarheid is dat er jarenlang onder de oppervlakte zich een onvrede aan het opbouwen was. Eerder uitte zich dit in Schotland via het onafhankelijkheidsreferendum en de stem voor de SNP. Nu zien we dit in de rest van het land zich uiten via Corbyns Labour. Vooral onder de generatie van de millennials, de eerste generatie in lange tijd die het slechter gaat krijgen dan haar ouders, was de steun voor Corbyn enorm. De opkomst onder jongeren was hoger dan oorspronkelijk voorspeld. Indien een centrumkandidaat de partij nog zou leiden, zou deze opkomst lager geweest zijn en sprak men nu nog over de lage opkomst onder jongeren als een 'generatieprobleem'.

De Nederlandse politici en pers weten ook niet goed wat ze met Corbyn aanmoeten. Meestal werden de opinies direct gekopieerd van hun Britse collega's. De Partij van de Arbeid heeft niets te zeggen over haar Britse zusterpartij. Na de terechte afstraffing van de partij bij de laatste verkiezingen voor het bezuinigingsbeleid van Rutte II, is de partij in een diepe crisis geraakt. Ze lijkt de zelfde kant op te gaan als haar zusterpartijen in Griekenland (PASOK) en

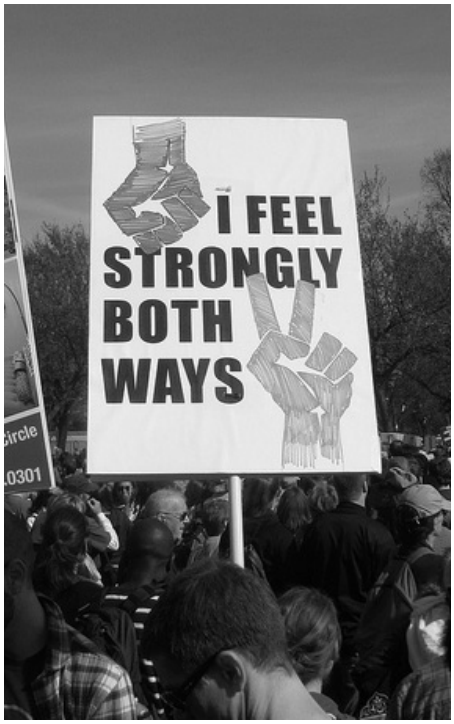

Frankrijk (PS), die geheel zijn ingestort na het doorvoeren van bezuinigingsbeleid. Het midden leidde tot de ondergang.

Corbyns resultaat zou volgens heersende Nederlandse opinies onmogelijk moeten zijn. Immers, er is hier sprake van een 'ouderwetse socialist' die jongeren naar zich toe weet te trekken. Jongeren zouden enkel te winnen zijn door trendy centrumlinkse politici als Jesse Klaver. Tegelijk heeft Labour ook in de Noord-Engelse en Welshe arbeidersteden weten te winnen, terwijl de partij qua immigratiestandpunten 'liberaal' is. Volgens de heersende opinies zouden UKIP- of PVV-stemmers alleen over te halen zijn naar linkse partijen indien deze partijen een rechts beleid zouden aannemen op het gebied van immigratie en integratie. De PvdA heeft dat na de nederlaag tegen Pim Fortuyn in 2002 jarenlang geprobeerd, bij de meest recente verkiezingen nog met Asschers pleidooi tegen Oost-Europese arbeidsmigratie. De partij is nu volledig ingestort. De SP profileerde zich ook als partij met chauvinistische trekjes op migratie, integratie en veiligheid. Ook bij deze partij was er sprake van stagnatie.

Het punt is dat Corbyn juist op een oprechte manier aan zijn principes heeft vastgehouden en op strijdbare wijze met een links-reformistisch programma flinke delen van de werkende klasse en jongeren aan zich heeft gebonden. In Noord-Europa is dit dus mogelijk. Het is een voorbode voor ontwikkelingen in landen zoals Nederland en Duitsland. De mythe dat linkse partijen enkel kunnen winnen als zij een zwak centrumlinks programma hebben (eventueel gecombineerd met retoriek tegen migranten), is doorprikt.

In feite is er niet zoiets als een vaststaand politiek midden. Het zogenaamde politieke midden wordt historisch bepaald door verschillende vormen van strijd, in de eerste plaats door klassenstrijd. Bijvoorbeeld, het willen afbreken van ontslagbescherming en het verhogen van de pensioenleeftijd worden nu als 'normale' standpunten gezien, omdat ontslagbescherming en een vaste pensioenleeftijd niet meer 'van deze tijd' zouden zijn. Dat is echter een cirkelredenering. Iets dat van deze tijd is, is de norm en is dus normaal.

De vraag is waarom iets dat voorheen niet de norm is, dat later wel wordt. De waarheid is dat er sinds eind jaren '70 een offensief van de kapitalistische klasse aan de gang is om de eisen van de arbeidersklasse in toom te houden en de winstvoet te verhogen. Uiteindelijk is de leiding van de arbeidersbeweging (partijen en vakbonden) hierin meegegaan en is het verzet vervangen door collaboratie met het kapitaal. Het Akkoord van Wassenaar uit 1982 was een keerpunt dat het begin betekende van samenwerking tussen werkgevers- en werknemersorganisaties, na een periode van scherpe klassenstrijd in de jaren '70. Er kwam een gehele periode van sociale afbraak en loonmatiging. Dit werd de nieuwe norm, gerechtvaardigd door 'we moeten wel met de tijd meegaan'. In feite betekende de nieuwe norm dat de belangen van de arbeidersklasse door middel van haar leiding onderworpen werden aan die van het kapitaal.

De crisis van het politieke midden is een politieke uitdrukking van de crisis van het kapitalisme. De zogenaamde 'liberaal democratische wereldorde' is ten onder aan het gaan. In Europa is er een opkomst van verschillende 'anti-establishment' partijen ter linker- en rechterzijde, die alle gemakzuchtig onder de noemer 'populisme' geschaard worden. Op wereldvlak zien we de verzwakking van de VS en Europa, met de opkomst van China en verschillende regionale machten. Dit is niet iets wat wij betreuren. Zoals Spinoza zei, wij moeten noch lachen noch wenen, maar begrijpen. We analyseren de uiterst instabiele situatie en bereiden ons voor op verdere grote schokken. Corbyns overwinning laat het potentieel zien voor een beweging naar links in andere Noord-Europese landen.

Zowi Milanovi

Tories vernederd, miljoenen stemmen voor **JEREMY CORBYN** en verandering

De Britse verkiezingen van 8 juni 2017 hebbende trend bevestigd die er de laatste week van de campagne al zat aan te komen. De Conservatieven van premier May verloren hun absolute meerderheid. Zij blijven wel de grootste partij met 319 zetels (min 11). Er zijn echter 326 zetels nodig voor een absolute meerderheid. Labour wint 29 zetels en komt op 261 zetels. Dit is ongetwijfeld een persoonlijke overwinning voor Jeremy Corbyn, wiens campagne tienduizenden op de been bracht tijdens massameetings.

Beslissender nog dan de persoon van Corbyn was het programma van Labour. Voor het eerst kwam Labour weer op voor hervormingen ten voordele van de gewone man en vrouw, met investeringen in gezondheidszorg , aanpakken van de woningcrisis her-nationalisering van de spoorwegen en de energievoorziening. Dit programma gooide de teneur van de kiescampagne, die May had willen concentreren rond de Brexit, volledig om. Het zijn deze traditionele concepten van Labour, die door zijn voorgangers als Tony Blair op de schrooothoop gegooid waren en bestempeld als "oud" en "onverkiesbaar", die het verschil hebben gemaakt. En deze overwinning is maar een glimp van hetgeen mogelijk zou zijn indien Corbyn werkelijk was gesteund door de kandidaten van Labour.

De waarheid is dat de grote meerderheid van de Labour kandidaten absoluut geen voorstander waren van het Labour manifest en hun eigen campagne voerden, los van Corbyn. De meesten dachten, net als May, net zoals ze werden ingefluisterd door de kapitalistische pers, dat een electorale nederlaag met een dergelijke programma onvermijdelijk was. Velen zagen het als een onvermijdelijke fase om van Corbyn af te geraken. De verkiezingsuitslag heeft deze parvenu's volkomen in het ongelijk gesteld. De grote verdienste van het Labour manifest van Corbyn is dat ze de klassentegenstelling weer op het voorplan heeft gesteld. Dat is merkbaar tot buiten zijn eigen partij. Een hoofdstuk apart zijn de verkiezingsuitslagen in Schotland. Daar zijn de nationalisten van de SNP (Scottish Nationalist Party) de grote verliezers. Hun "oplossing" om de besparingspolitiek van de conservatieven te bekampen door Schotse onafhankelijkheid verliest duidelijk aan geloofwaardigheid. Vorige verkiezingen hadden ze op één na alle zetels behaald. Ditmaal verloren ze 21 zetels. Het tragische is dat dit vooral ten goede kwam aan de conservatieven. Schotland was de enige regio waar ze vooruitgingen (+11 zetels), meer dan Labour (+6). De Labour bureaucraten in Schotland zijn zo mogelijk nog meer bekrompen dan die in de rest van Groot Brittannië, vandaar de geringe winst voor Labour.

Bovenal is deze verkiezing een striemende nederlaag voor Theresa May. Zij had deze vervroegde verkiezingen uitgeroepen in de hoop een grotere meerderheid te behalen. In de plaats daarvan moet ze nu wroeten om een regering op de been te brengen, mogelijk met de hulp van de 10 verkozenen van de Unionistische partij van Noord Ierland. Ondanks de nederlaag stapt zij niet op, waarschijnlijk omdat geen enkele conservatieve politicus zijn vingers wil verbranden aan deze onmogelijke opdracht. Er opent zich een periode van grote instabiliteit voor het Verenigd Koninkrijk, waarin Labour enorme kansen zal krijgen. Die kansen zullen echter moeten gegrepen worden. Corbyn moest tijdens de interviews voor de verkiezingen herhaaldelijk antwoorden op de vraag waarom sommige progressieve maatregelen uit het Labour programma niet in het verkiezingsmanifest voorkomen. "Ik ben geen dictator," antwoordde hij "ik heb een compromis gezocht met de parlementsleden". Nee, Labour heeft geen dictator nodig als partijvoorzitter, maar evenmin een zacht gekookt eitje. Zo schitterend als hij het deed tijdens de kiescampagne, zo weifelend was Corbyn soms onder de aanvallen van de rechterzijde binnen zijn eigen partij.

Deze verkiezingen hebben zijn positie enorm versterkt.

Nu komt het erop aan door te gaan op het elan en elke verkozene die weigert het programma van Labour te verdedigen te vervangen door nieuwe krachten via een democratische selectieprocedure. Dat is trouwens niet een taak voor Corbyn alleen. Er is een enorme transformatie aan de gang binnen de Labour partij. In deze verkiezingscampagne alleen werden 100.000 nieuwe leden ingeschreven. Geen enkele Europese politieke partij heeft nu zo veel leden als Labour. Het zijn deze nieuwe en meestal jonge leden die de potentie hebben om Labour en het Verenigd Koninkrijk te veranderen. Ze moeten daar trouwens niet voor wachten tot de volgende verkiezingen. In de komende periode zullen er ook kansen komen voor de vakbonden om samen met Labour te strijden voor een betere toekomst voor de Britse werkende klasse.

André Gonsalis

Justice for Grenfell!

#justiceforgrenfell

In de nacht van 14 juni brandde de Grenfell Tower in Londen, een 24-verdieping hoge sociale-woningblok, helemaal uit. «Ik heb nog nooit een brand gezien die een gebouw zo verwelgde in mijn 30-jaar durende carrière», getuigde Algemeen secretaris van de brandweervakbond Matt Wrack. In het 24 verdiepingen hoge sociale-woningblok woonden ruim 600 mensen. Daarvan zijn er 79 dood of vermist.

Het uitbranden van het appartementenblok was niet zomaar een 'ongelukkige gebeurtenis'. Bij een laatste renovatie in 2016 werd de gevelbeplating vervangen. Er werd echter ronduit brandonveilig materiaal gebruikt om £2 per vierkante meter te besparen. Er was ook geen sprinkler-systeem aanwezig, omdat dat bouwfirma's zou ontraden om zulke blokken op te trekken. Schaamteloos legden de regering en de lokale politici (waaronder een kabinetsmedewerker van premier Theresa May) de jarenlange waarschuwingen van de bewoners en de brandweer over de gebrekkige brandveiligheid naast zich neer.

De verantwoordelijkheid voor deze catastrofe berust op de schouders van de heersende klasse, die de arbeidersklasse en alles waar geen winst uit te slaan is met misprijzen behandelt. De volkswoede over de tragedie breidt zich snel uit over het Verenigd-Koninkrijk. Die uit zich op de zo algemeen mogelijke manier: "Dit is de fout van het systeem, we hebben een revolutie nodig!", zei een slachtoffer. Deze catastrofe brengt diepe wonden in de arbeidersklasse naar boven en de massa voelt zich gesterkt door de dynamiek rond Corbyns Labour Party. Geen onderzoekscommissie die de dingen enkel maar op de lange baan wilt schuiven, zal volstaan. Een waardig leven voor de werkende klasse en de toekomstige generaties staat nu op de agenda als de massa's daartoe beslist zijn!

Kyle Michiels, 17 juni

DONALD TRUMP:
Een kapitein van een stuurloos schip

De rol van de Verenigde Staten in de wereldeconomie en de politiek is sinds de Tweede Wereldoorlog al immens. Dit is alleen maar toegenomen met het uiteenvallen de Sovjet-Unie. Echter, na de economische crisis van 2008 is deze dominante rol enigszins afgenomen. Met de verkiezing van Donald Trump is Amerika een nieuw tijdperk in gegaan. De verkiezing van een corrupt zakenman als leider van de natie is een teken aan de wand voor de neergaande fase van het kapitalisme. Vóór zijn aantreden maakten veel burgers zich zorgen over het buitenlandbeleid van de voormalig TV-ster. Sinds kort weten we iets meer over wat we van Trump kunnen verwachten.

De president heeft in mei namelijk zijn eerste buitenlandse reis gemaakt. Hij bracht een bezoek aan Saoedi Arabië, Israël, Italië en België. Deze trip kan als een eerste indruk worden beschouwd van wat de Verenigde Staten de komende jaren van plan zijn met betrekking tot het buitenland. Dit ligt grotendeels in de lijn der verwachting van hoe we Donald Trump in de afgelopen maanden hebben leren kennen. Maar er zit ook een complexe set aan belangenverstrengeling achter waar vooral de wereldwijde arbeidersklasse het slachtoffer van zal zijn. Tegelijkertijd kan dit ook weer het verval van de macht van de VS, en de heersende klasse die het bewind voert, doen versnellen.

Wispelturig, onkundig en doorzichtig

Trumps reisje begon met een bezoek aan één van de machtigste landen in de regio, namelijk Saoedi Arabië. Net als zijn voorgangers toont Trump zich vriendelijk jegens deze hyperconservatieve, plutocratische oliemacht. De economische belangen van de Verenigde Staten staan hier voorop en zijn ondergeschikt aan de zogenaamde ideologische verschillen. Echter, voor zijn aantreden als president was Trump bijzonder kritisch over dit land en noemde het veelvuldig als voorbeeld in zijn tirades omtrent zijn credo "America First". Eenmaal in functie heeft hij zijn toon moeten matigen en tijdens zijn bezoek heeft de VS weer initiatief genomen tot een grote wapendeal met de Saoedi's. Het Witte Huis probeert dit te verkopen als samenwerking in strijd tegen de Islamitische Staat. In de praktijk is het echter een cynische schijnvoorstelling; een samenwerking tussen twee reactionaire machten. Het Arabisch Schiereiland doet weinig onder voor IS in wreedheid en autocratie en de beloftes van Trump waren nooit meer dan populistische leugens die hij snel liet varen zodra geld en macht op het spel kwamen te staan. We moeten hierbij niet de invloed negeren van mensen in Trumps omgeving. Zijn schoonzoon Jared Kushner, adviseur Steve Bannon en de ministers in zijn kabinet.

Deze trend bleef zichtbaar in het vervolg van zijn reis door het Midden-Oosten en Europa.
Donald Trump is een grofgebekte, sociaal onhandige man die vooral via de media een harde politieke toon aanslaat, maar in de praktijk zich juist erg neutraal opstelt en zoveel mogelijk mensen te vriend wil houden met het oog op economisch gewin. Dit wijkt in wezen weinig af van zijn voorgangers; alleen Trump verstaat dit vak erg slecht en toont zich meermaals wispelturig, onkundig en doorzichtig. In Israël probeerde hij zich als neutrale partij op te stellen in het conflict met de Palestijnen, maar toont zich als privépersoon vooral een bondgenoot van de Joodse staat. Zijn Europese bezoek mondde uit in het opzeggen van het Klimaatverdrag van Parijs, maar in de praktijk blijkt dat het Amerikaanse bedrijfsleven niet staat te springen om weer te investeren in 'vuile' energie. Op eenzelfde manier was Trump altijd bijzonder kritisch over het functioneren van de NAVO en een uitgesproken voorstander van Brexit. Eenmaal in Brussel gearriveerd echter, matigde hij zijn toon en sprak zijn waardering uit voor het Trans Atlantische Bondgenootschap (op voorwaarde dat Europa er meer aan zou betalen) en toonde zich bezorgd over de gevolgen van Brexit op de Amerikaanse banenmarkt. Trump profileert zich hiermee steeds meer als een emotioneel-conservatief; een oude man die vooral dingen weer wil zien zoals ze vroeger waren, en impulsief reageert maar vervolgens halfslachtige besluiten neemt. Voor zowel zijn bondgenoten als zijn vijanden is hij daarmee vooral onvoorspelbaar, onrealistisch en onbetrouwbaar.

Afbrokkelende macht

Het gevolg van dit beleid is dat Amerika haar grip op de wereld verder lijkt kwijt te raken. Of in ieder geval dat die grip begint te verslappen. Rusland is op het moment de meest dominante factor in de Syrische oorlog, Angela Merkel liet duidelijk weten dat Europa meer zelfredzaam zal moeten zijn en in eigen land hebben veel steden zich tegen Trumps asielbeleid gekeerd. Californië heeft zelfs te kennen gegeven zelfstandig het Parijs Akkoord te willen blijven naleven. Aan de ene kant kan dit worden beschouwd als een positief gevolg van Trumps warrige, onkundig handelen. Maar het is belangrijk om te onthouden dat Amerika nog altijd een economische grootmacht is en qua middelen een dominante factor in de wereld. Hiermee is de onvoorspelbaarheid en het conflictueuze karakter van de huidige regering in de VS misschien nog wel een grotere bedreiging voor de vrede en stabiliteit in de wereld, dan het eerst was. De politieke instabiliteit in Washington schept een klimaat waarin verandering kan gaan ontstaan. Het is daarom noodzakelijk om deze situatie goed te analyseren en er op de juiste en georganiseerde manier mee om te gaan.

Het is de taak voor Marxisten in de VS om onze ideeën te verspreiden waarin we de samenhang tussen socialisme, zelfbeschikking en rechten voor arbeiders en minderheden uitleggen. De hoofdtaak van de arbeidersbeweging is om te breken met de Democraten en een socialistische massapartij op te richten die lokaal en nationaal om de macht strijdt. De beweging rond Bernie Sanders toonde wat er mogelijk is op dit gebied. Echter, zijn onwil om te breken met de Democraten heeft de beweging doen verzanden.

De regering Trump heeft een record aantal diplomatieke functies onbemand, trekt zich terug uit internationale verdragen en schaft in eigen land rijksorganisaties, sociale zekerheid en andere collectieve verworvenheden af. Zij doet dit met een neoliberale agenda in gedachten en rekent op marktwerking en inmenging van rijke privépersonen om deze leegte op te vullen. Dit toont extra de noodzaak aan van een socialistische partij om op lokaal en staatsniveau de klappen op te vangen en landelijk in het offensief te gaan.

Het zwalkende beleid van Donald Trump betekent dat de relatie tussen de VS en Europa onder druk staat. De Amerikaanse en Europese arbeidersbeweging kunnen dit gebruiken in hun eigen belang, door de strijd tegen internationale handelsverdragen in het belang van de multinationals, op te voeren. De protesten tegen TTIP zijn een goed voorbeeld van toegenomen bewustwording omtrent dit onderwerp, iets wat nu doorgevoerd kan worden.
De afspraken en verdragen die de VS wèl in stand houdt, zijn bedoeld voor verrijking van de heersende klasse en de werkende klasse zal hiertegen in opstand moeten blijven komen. Via protest, stakingen en massabewegingen. We hebben gezien dat het volk in staat is, zowel in Amerika zelf alsmede in Europa, massaal in geweer te komen tegen destructieve akkoorden zoals TTIP en dit zal de komende jaren alleen maar toenemen.

Conclusie

Donald Trump is een kapitalist pur sang; zoals eerder gezegd is zijn verkiezing een klassiek voorbeeld van de verdere afbrokkeling van de kapitalistische maatschappij. De president heeft geen oog voor de toekomst, voor het volk of het welzijn van de wereld en opereert op basis van populisme en voor eigen gewin. Wij moeten eisen: géén wapendeals met Saoedi Arabië, géén uitkleding van de gezondheidszorg en sociale zekerheid. Vóór de Socialistische Verenigde Staten en Socialistische Europese Unie, democratisch bestuurd door de arbeidersklasse. Kom in verzet tegen Trump en de kapitalistische leiders van Europa en de rest van de wereld!

Dmitri Lenselink

MAROKKO:
de Rif komt weer in opstand!

Het regime slaat hard in op de opstandige Rif. De Marokkaanse lente bloeit opnieuw op. Vrijdag, 26 mei, werden de gelovigen in de moskeeën van Al Hoceima verrast en kwaad gemaakt toen zij de preken van de religieuze leiders hoorden.

Deze betaalde dienaren van de staat en niet van God, maakten op zeer politieke wijze gebruik van het vrijdaggebed om de aanval in te zetten op de Hirak-beweging en haar charismatische leider Nasser Zafzafi, hem beschuldigend van het organiseren van 'tweestrijd' (Fitna) in het land. Veel mensen verlieten meteen woedend de religieuze plaatsen, om te gaan protesteren. Zafzafi zelf hield na afloop een betoog om de 'beweging' (Hirak) te verdedigen, welke de afgelopen 6 maanden onverbiddelijk geprotesteerd heeft tegen marginalisatie, onderdrukking door politie en leger, en de aanvallen op hun gerechtvaardigde populaire eisen. Laten we herinneren hoe vorig jaar de wrede dood van een vishandelaar een massabeweging in gang zette in de gehele bergachtige Rif regio en in de belangrijke steden van het koninkrijk. De hoofdeisen zijn die voor banen, ziekenhuizen, infrastructuur, een universiteit, een einde aan de militarisering van de regio (in gang sinds 1959), een einde aan de diepgewortelde corruptie en het geven van politieke vrijheid.

Het spontane protest in de stad was een signaal voor de politiemacht om tussen te komen, en voor de prostitutiepers om een verbitterde publieke campagne te voeren, in het bijzonder tegen de leider van deze opstandige beweging. Het ministerie van religieuze zaken (onder directe controle van de Koning) vaardigde een verklaring uit tegen deze 'aanval op de heilige plekken' en veroordeelde Nasser Zafzafi. In de Marokkaanse politiek van de dictatuur, overschrijdt men een rode lijn wanneer men het monopolie van de koning in religieuze zaken (in werkelijkheid politieke zaken) trotseert. Er werd een arrestatiebevel tegen Zafzafi uitgevaardigd en 20 leiders werden direct gearresteerd. Zafzafi ontsnapte aanvankelijk van zijn arrestatie en hield een toespraak vanaf het dak van zijn familiehuis. Daarna dook hij onder totdat de politie hem op maandag 29 mei arresteerde. Een echte 'mise-en-scène' van de politie voor de camera's moest het beeld oproepen van een gearresteerde terrorist of een vernederde leider. De jeugd van Al Hoceima reageerde dapper met demonstraties en handelingen van verzet tegen de politie en het leger in verschillende steden van de regio. Een algemene staking legde Al Hoceima plat. Er was een stevig vertoon van moed, solidariteit en discipline. Het regime hoopte de beweging te onthoofden door de arrestatie van haar leiders. Wat er nu gebeurt is dat de bevolking zich als nooit tevoren organiseert. Opmerkelijk is dat de rol van meisjes en vrouwen binnen de beweging groeit.

De provocatie door het regime is een wanhoopsdaad. In werkelijkheid weet het regime niet meer wat het met de protesten aanmoet. Maandenlang heeft het geprobeerd om hen in de beweging in de Rif als racisten en separatisten af te schilderen, hopende om hen zo te isoleren en demoraliseren. Het heeft geprobeerd om sommige leiders te corrumperen en nieuwe in het lokale staatsapparaat op te nemen. Tegelijk werd er een confrontatie voorbereid. Dit vond uiteindelijk afgelopen vrijdag plaats. Het klapte als een boemerang terug in het gezicht van het regime. De bevolking van de stad is opstandiger dan ooit. Het regime strijdt tegen dat deel van de bevolking dat een trotse traditie heeft van antikoloniale strijd (de Rif-oorlog tegen Spanje en Frankrijk van 1921 tot 1926) en politieke opstanden (de oorlog van 1958-59). Zij hebben geen angst meer. In werkelijkheid is de angst overgegaan naar de andere zijde. Kleinere steden van de regio sluiten zich ook aan bij de beweging. Vrouwen die een secundaire rol speelden, spelen nu een voortrekkersrol. Grotere steden als Nador zijn nog niet zo betrokken als Al Hoceima. Als Nador 'valt', waar politiecontrole minder aanwezig is en moeilijker is (de stad is drie keer zo groot als Al Hoceima), dan zal het regime zeer zenuwachtig beginnen te worden.

De Rif is niet alleen

Er werden ook protesten georganiseerd in andere grote steden, waaronder Rabat (de politieke hoofdstad), Casablanca (de economische hoofdstad), Nador, Oujda, Tetuan, Tanger, Kenitra, Fez, Taoujtat, Kelaât Sraghna, Agadir en Tiznit. Van het heuvelachtige en groene noorden, tot het hete en zanderige zuiden, heel Marokko staat op. Aanzienlijk is dat de middenklassen zich weg bewegen van het regime en de kant kiezen van de protestbeweging. Zo'n duizend advocaten hebben openlijk aangekondigd dat zij gratis en vrijwillig de verdediging van de gearresteerde activisten op zich zouden nemen. Het lot van de gevangenen is zeer belangrijk. De eerste rapporten wijzen erop dat zij gemarteld en slecht behandeld worden. Sommigen van hen worden gedwongen om 'Lang leve de Koning' te roepen, zo niet, dan worden zij geslagen. En zij weigeren inderdaad. In plaats daarvan roepen zij 'Lang leve het volk'. Een regime welke zijn jongeren moet dwingen om 'Lang leve de Koning' te laten roepen, is verdoemd. In het verleden zorgde het gevangen zetten van activisten voor een ontsporing van de beweging. Dit is nu niet het geval. Alle oorzaken voor de maatschappelijke en politieke malaise in het land komen samen. De heroïsche en veerkrachtige jeugd van de Rif is een referentiepunt aan het worden voor alle onderdrukten. Veel regio's in het land worden geconfronteerd met een soortgelijke marginalisatie. Het begrip dat zij allemaal samen kunnen komen, groeit. Dit is iets dat het regime heeft geprobeerd te vermijden.

Nood aan een democratische organisatie en een revolutionair programma

Een van de lessen is echter dat de beweging verder moet gaan dan spontane acties en zichzelf stevig moet organiseren. Nasser Zafzafi is een moedige en oprechte leider. Niemand die hieraan twijfelt. Maar hoe groter de beweging, hoe minder één leider of zelfs een groep van leiders voldoende zijn om deze te organiseren, trainen en politiek te gidsen. Een bredere en democratische structuur is nodig gebaseerd op openbare vergaderingen op scholen, universiteiten, werkplaatsen en in de buurten. In een dictatuur wordt iedere kleine eis politiek en neigt deze om de gevestigde privileges van de heersende klasse in vraag te stellen. Daarom moet het programma van correcte eisen van de Hirak en de vele andere protestbewegingen, gekoppeld worden aan de eis van volledige politieke vrijheid en een einde aan de dictatuur.

De provocatie in de moskeeën wijst ook naar de noodzaak om godsdienst van de staat te scheiden. De dictatuur maakt op cynische wijze gebruik van de religieuze opvattingen van de bevolking om zijn macht en privileges te blijven behouden. Godsdienst moet een persoonlijke zaak worden en kan niet gebruikt worden voor politieke doeleinden.

Het is zeer correct om alle eisen tegen economische en sociale marginalisatie van de Rif naar voren te schuiven, net als die tegen de militarisering van de regio. Wij denken dat het programma zich ook zou moeten richten aan alle onderdrukten en uitgebuitenen in heel Marokko. Er kan geen einde komen aan de onderdrukking in de Rif zonder een einde aan de onderdrukking van de rest van de jongeren en arbeiders in Marokko. Op verenigde basis kan de beweging de dictatuur omver werpen. De enorme natuurlijke en menselijke bronnen van het land kunnen gebruikt worden om de levens van miljoenen mensen radicaal te veranderen. Dit is mogelijk binnen onze levenstijd. Er is een revolutie voor nodig - een socialistische revolutie - welke de rijken en corrupten zal onteigenen; de macht van de rijken, van de luie koningen en parasiterende prinsen zal terugpakken; en een democratisch plan van productie zal opzetten om alle noden van de bevolking te vervullen. Om werkelijk al onze eisen te winnen hebben we deze socialistische revolutie zo snel mogelijk nodig. Sluit je aan bij de IMT in Marokko en help ons een beweging op te bouwen om dit doel te bereiken!

Onze correspondent in Marokko, 6 juni www.marxy.com

Basisschoolleraren leren de politiek een lesje

De maat is vol. Op 27 juni komt er een staking van Nederlandse basisschoolleraren. Zo'n 40.000 docenten hebben aangegeven te gaan staken voor een eerlijker salaris en een lagere werkdruk. Indien het nieuwe regeerakkoord geen maatregelen voor verbeteringen bevat, zullen er vervolgacties komen.

Dat de maat vol is, blijkt uit het feit dat de leraren in het primair onderwijs met een eigen initiatief van onderop zijn gekomen, PO In Actie. Begonnen als Facebookgroep van 3 leraren, groeide het snel uit tot een initiatief van ruim 40.000 leraren. Op de website van hun actie www.poinactie.nl laten ze weten dat ze het volgende eisen:

1. Een eerlijk salaris; het primair onderwijs wordt structureel onderbetaald.
2. Een investering in het onderwijs voor minder werkdruk.

De eisen zijn goed onderbouwd door verschillende onderzoeken: zo blijkt dat de leraren gemiddeld 6,9 uur per week moeten overwerken. Mede hierdoor is het de beroepsgroep met de meeste burn-out klachten, zo rond de 21% (Nederlands gemiddelde is 14,4%). Na een vierjarige PABO-studie te hebben afgerond verdienen ze maar 68% van wat andere hogeropgeleiden gemiddeld verdienen. Vooral opmerkelijk is dat ze een gelijksoortige opleiding volgen als leraren in het voortgezet onderwijs (vo), maar gemiddeld 20% bruto lager betaald worden. Het aantal nieuwe aanmeldingen voor de PABO is dan ook gedaald van 9.734 in 2003/04 tot 4.200 in 2016/17.

Het probleem is dat er structureel sprake is van onderinvesteringen. Als het roer niet wordt omgegooid, zal dit in 2025 leiden tot een tekort van ruim 10.000 basisschoolleraren. De problemen zijn al een lange tijd bekend. In 2001 maakte het kabinet-Kok II 2,1 miljard vrij voor maatregelen tegen het lerarentekort. In 2007 kwam de commissie-Rinnooy Kan met verdere aanbevelingen om salarissen te verhogen, die vervolgens door minister Plasterk werden omgezet in een 'lerarencovenant'. In beide gevallen werden niet lang daarna de maatregelen gedwarsboomd door bezuinigingen. De heersende klasse heeft objectief gezien behoefte aan goed onderwijs, om een nieuwe generatie werkende mensen op te leiden die voor haar kan werken. Tegelijkertijd kost dit geld, wat betekent dat dit het liefst allemaal zo goedkoop mogelijk moet.

De problemen voor basisschoolleraren zijn verergerd door de crisis van het kapitalisme. De crisis van 2008 heeft geleid tot jaren van bezuinigingen, lastenverzwaringen en verdere afbraak van sociale voorzieningen. De bezuinigingen van de kabinetten-Rutte hebben de werkende klasse als geheel geraakt. Echter, dit is niet het enige. Van 2010 tot 2014 stonden de salarissen van leraren op de nullijn. Omdat de inflatie echter wel boven nul is gebleven, zijn reële lonen in feite gedaald. De aanbevelingen van de commissie Rinnooy Kan werden in feite opzij geschoven door de crisis van 2008. Dit is niet de eerste keer. Ook onder de Balkenendejaren werden de lerarensalarissen door minister Van der Hoeven bevroren omdat Nederland in een laagconjunctuur zat. De beperkte maatregelen van kabinet-Kok II werden zo onderuit gehaald.

Hier zien we de kortzichtigheid van het Nederlandse kapitalisme. Objectief gezien weet men wat er op de lange termijn nodig is (investeringen in basisonderwijs) en kan men in theorie rationeel plannen. Toch dwingt de chaotische, ongereguleerde aard van het kapitalisme met zijn periodieke crises, tot bezuinigingen op overheidsuitgaven. 'Gemakkelijke doelwitten' zoals leraren zijn dan altijd als eerste de klos.

Er is nu sprake van een neerwaartse spiraal. Door het lerarentekort is de werkdruk hoger, waardoor meer leraren stoppen en het tekort wordt vergroot, wat de druk verder doet verhogen.

De lage salarissen in verhouding tot de enorme werkdruk werken de komst van nieuwe leraren tegen. Desondanks worden er echter wel steeds meer opleidings- en andere eisen aan nieuwe leraren gesteld om de kwaliteit te verhogen.

Investeringen, haal het geld waar het zit

De basisschoolleraren voeren dus actie op 27 juni om een zeer terechte reden. Deze actie dient om druk uit te oefenen op het demissionair kabinet en op de politieke partijen die een nieuw kabinet zullen vormen, om de problemen in het basisonderwijs nu eens op te lossen.

"Het kost miljarden, we hebben geen geld" is de natuurlijke reactie van staatssecretaris Sander Dekker. We worden doodgegooid met hoe goed Nederland hersteld is van de crisis, maar indien er geïnvesteerd moet worden in hogere lonen staan werkgevers en de overheid direct op de rem. Er was wel miljarden euro's geld om banken te redden. De Nederlandse overheid staat toe hoe er miljarden euro's belasting ontweken wordt door multinationals. Voor de directe belangen van het kapitaal is er altijd geld.

We hebben inderdaad investeringen van miljarden euro's nodig om de werkdruk te verlagen . Die gaan er echter niet zomaar komen. Links-liberale partijen D66 en Groenlinks stellen respectievelijk 200 en 300 miljoen euro ter beschikking voor investeringen en salarisverhogingen. Zelfs als zij in een coalitie komen, zullen deze maatregelen (die ontoereikend zijn) onder druk van CDA en VVD het enkel in een nog meer afgezwakte vorm het daglicht zien.

Beter dus om geen illusies te hebben in een nieuw kabinet en de druk hoog te houden. Enkel onder zeer grote druk is de heersende klasse bereid om concessies te doen. Het geld moet gehaald worden waar het zit, bij de kapitalistische klasse. De miljarden euro's van de kapitaalbezitters kunnen gebruikt worden voor hogere salarissen (te beginnen met het opheffen van het loonverschil met vo-leraren), het trainen en omscholen van meer mensen tot basisschoolleraar en een verkorting van de werkweek tot 30 uur.

Dat het initiatief vanuit een facebookgroep kwam laat zien dat de vakbonden achter de beweging aanlopen. Tijd voor de leiding om wakker te worden en een organiserende rol te spelen. De beweging van de basisschoolleraren is een indrukwekkend voorbeeld, niet enkel voor de beroepsgroep maar voor de gehele arbeidersbeweging.

Zowi Milanovi

De supersamenwerker

Waarom de mens niet aardt in het kapitalisme

In de kapitalistische maatschappij waarin we nu leven ligt de nadruk sterk op het individu. Mensen worden gedwongen met elkaar te concurreren en ijveren dan in de eerste plaats voor hun eigenbelang. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in de vaak gehoorde uitspraak dat immigranten niet welkom zijn omdat ze onze banen inpikken. Het gevolg is dat veel mensen af te rekenen hebben met eenzaamheid, vervreemding en alle psychische gevolgen van dien. Het huidige systeem wordt vaak gerechtvaardigd door de stelling dat mensen van nature egoïstisch en agressief zouden zijn. We zouden met elkaar in een constante strijd zijn om te overleven. De mens zou het beste presteren als hij in competitie gaat met anderen en daarom is het logisch dat ook onze maatschappij deze menselijke natuur weerspiegelt. Maar kloppen deze uitspraken wel? Is de mens niet juist een sociaal wezen? Leidt juist samenwerken, zelfs over generaties heen, niet tot betere prestaties en vooruitgang? Dirk Van Duppen en Johan Hoebeke bewijzen dit in hun boek. Vanuit verschillende wetenschappelijke disciplines tonen zij aan dat de mens doorheen zijn evolutie die eigenschappen heeft geselecteerd die samenwerking en solidariteit bevorderen. In de strijd om te overleven als menselijke soort bleken die namelijk het beste te werken.

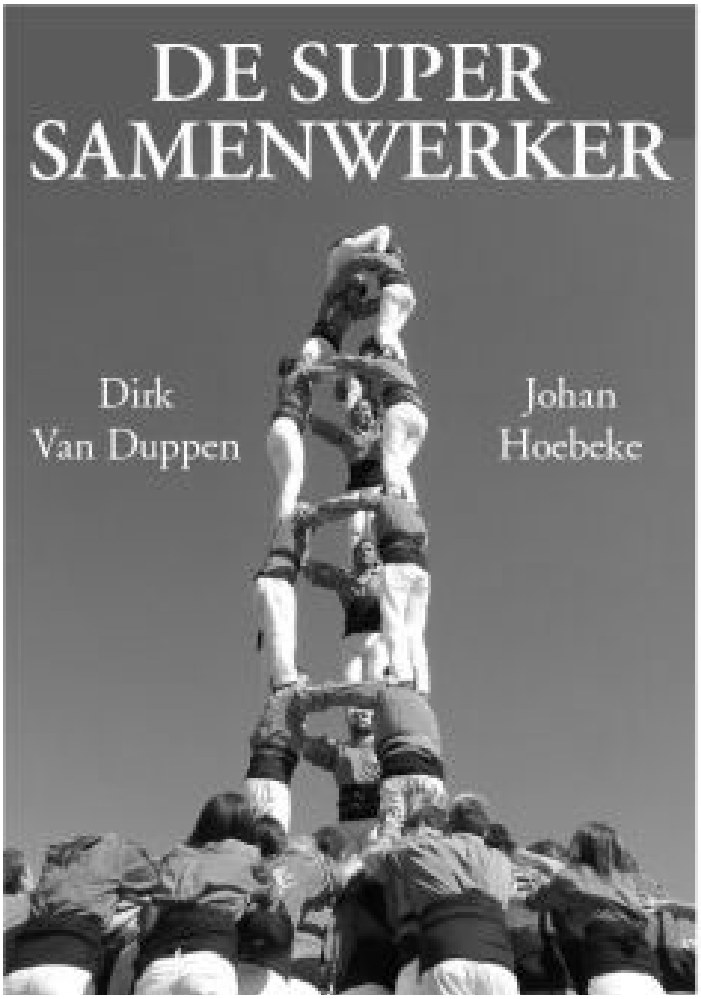

Het belang van samenwerking voor de mens

De mens onderscheidt zich van andere zoogdieren doordat hij op twee benen loopt. Dit gaf hem tal van voordelen, maar ook één groot nadeel: de bekkenuitgang en het geboortekanaal versmalden. Het gevolg hiervan was dat de mens steeds prematuur en hulpeloos geboren werd. Dat is een unicum in het dierenrijk. Al bij de bevalling heeft de moeder hulp nodig van anderen: alleen bevallen is risicovol en de baby kan niets zelfstandig doen. Dat is een markant verschil met de andere primaten, die zich juist afzonderen om te bevallen. Het grootbrengen van een hulpbehoevende baby is een veeleisende opdracht en is enkel mogelijk als de taken verdeeld worden over de leden van een gemeenschap. De zorg gebeurt dus niet door de moeder alleen. De baby krijgt zo verschillende mede-verzorgers en moet daarom al heel vroeg in staat zijn om intenties van anderen in te schatten en een band met medemensen te vormen. De baby's die hier het best in slaagden kregen vaak betere zorg en hadden dus een grotere overlevingskans. Onder andere op deze manier werden deze pro-sociale eigenschappen evolutionair geselecteerd bij de mens.

Ook bij het maken van stenen werktuigen was samenwerken en communicatie van belang. De Homo Erectus was al in staat om stenen werktuigen te maken waarvoor vaardigheden als planmatig denken en het stapsgewijs werken nodig waren. Uitwisseling en samenwerking is noodzakelijk om de kennis op te bouwen die nodig is voor het vervaardigen van zo'n werktuigen. Om hierover voldoende te communiceren moest er al een vorm van taal aanwezig zijn. Bij experimenten waarbij mensen deze werktuigen maakten, kon men op hersenscanners waarnemen dat hierbij hersencentra actief zijn die betrokken zijn bij taal en spraak.

Het sociale brein

Deze noodzakelijke sociale eigenschappen werden doorheen de menselijke evolutie opgenomen in de werking van onze hersenen. Deze mechanismen werden vrij recent ontdekt bij hersenonderzoek in de neurologie. Ook andere (sociale) dieren beschikken over vergelijkbare mechanismen, maar bij de mens zijn deze veel actiever en meer ontwikkeld. Ze zijn vooral te vinden in de meest recent ontwikkelde delen van onze hersenen en zijn dus doorheen de evolutie ontstaan. Oxytocine, ofwel het 'knuffelhormoon' is hier een voorbeeld van. Dit hormoon wordt aangemaakt bij lichamelijk contact tussen mensen, bijvoorbeeld wanneer men knuffelt. Het stimuleert zorggedrag voor anderen, empathie, binding en hechting, betere communicatie bij bijvoorbeeld het oplossen van ruzies, vertrouwen in elkaar, minder angst en stress enzovoort. Deze resulteren allemaal in betere samenwerking. Het heeft zelfs een ontstekingsremmende en een antioxiderende werking.
Hoe komt het dan dat mensen vaak wel asociaal handelen?

Er zijn elementen die onze neurologische empathie-circuits kunnen tegenwerken. Voorbeelden zijn blinde gehoorzaamheid bij bevelen van hogerhand, het in-group versus out-group gevoel bij racisme, de ontmenselijking van anderen... We vinden deze zaken ook

lees verder op pagina 10 ▶

terug in onze maatschappij. Competitie kan ook zorgen dat mensen hun empathische gevoelens opzijzetten. De impact hiervan werd treffend aangetoond in een experiment. Een proefpersoon wordt voor de mogelijkheid geplaatst om het leven van een laboratoriummuisje te redden. Als hij het muisje laat leven krijgt hij geen geld, maar als hij het muisje laat doden krijgt hij dit geld wel. In deze setting kiest 45,9% om het muisje te laten doden en is de gemiddelde prijs die moet geboden worden 47,50 euro. Wanneer een marktsituatie wordt nagebootst waarbij verschillende kopers en verkopers met elkaar in concurrentie gaan, zijn de cijfers anders. De kopers krijgen nu elk 20 euro en kunnen anoniem een prijs voorstellen aan de verkopers om het muisje te laten doden. Wanneer een proefpersoon beslist om het muisje te laten leven krijgt deze geen geld. In deze situatie kiest 75,9% om het muisje te doden en bedraagt de prijs gemiddeld slechts 5,10 euro.

Belang van een andere samenleving

Het is uiteindelijk de maatschappij waarin we leven die bepaalt op welke manier we samenleven en hoe we ons gedrag aanpassen. Wanneer we uitgaan van een systeem waarbij iedereen in competitie is en moet knokken voor zichzelf, zullen de evolutionair oudere eigenschappen als egoïsme en agressie de overhand halen.

Wanneer ik dit boek lees als marxist, is het duidelijk dat het kapitalisme helemaal niet de meest logische en beste weg is om het samenleven te organiseren. Het boek vormt de wetenschappelijke basis die bewijst dat een andere samenleving nodig is. De essentie van het kapitalisme en de vrije markt is competitie en winst. We moeten gaan naar een socialistische samenleving waar de economie gepland is en waar iedereen mee inspraak heeft. Zo kunnen we samenwerking maximaliseren.

Het boek stelt ook dat er iets moet veranderen. De huidige samenleving zorgt voor een afzwakking van onze sociale instincten en veroorzaakt zo allerlei problemen. Het laatste hoofdstuk waarin de schrijvers pleiten voor een 'warme solidaire samenleving' is de achilleshiel van het boek. De conclusie blijft vaag en kan op twee manieren geïnterpreteerd worden. Soms lijkt het alsof de auteurs de oplossing binnen het kapitalistische systeem zoeken en op andere momenten lijken ze juist een andere samenleving voor te staan. Hun kritiek richten ze vooral tegen het neoliberalisme, wat een politiek-filosofische stroming is binnen het systeem.
Een oplossing binnen het kapitalisme is volgens ons niet mogelijk. Het probleem ligt bij de kern van het kapitalisme en het moet daarom in zijn geheel omver geworpen worden. Revolutie en verandering zijn dus nodig. Vanuit deze optiek zou het ook interessant zijn om de wetenschap achter samenwerken aan te vullen met een studie naar hoe verandering en revolutie teweeg wordt gebracht. Wanneer en hoe worden mensen zich bewust van problemen die een samenleving met zich meebrengt? Hoe komt iemand tot de conclusie dat verandering noodzakelijk is? Hoe veranderen vastgeroeste denkpatronen en vooroordelen?

Dat neemt niet weg dat het boek een echte aanrader is. Het is enorm leerrijk en het leest heel vlot. Het is interessant dat het thema vanuit verschillende wetenschappelijke hoeken benaderd wordt om zo tot een rijk geheel te komen. De vaak complexe materie wordt op een heel begrijpelijke en boeiende manier gebracht.

Elke Segers
www.vonk.org

De supersamenwerker

Dirk Van Duppen - Johan Hoebeke.
ISBN: 9789462670655 · 2016 ·
Paperback (15 x 22,5 cm) - 344p. ·
Prijs: € 20.00

17 strijdpunten tegen het Nederlandse kapitalisme

1) Een minimumloon van 1600 euro netto. Afschaffing getrapte jeugdminimumloon.

2) Voor een glijdende loonschaal, waarbij lonen en uitkeringen automatisch met de inflatie meestijgen.

3) Bijstand van tenminste 75% van het minimumloon. Geen kortingen en verplichte tewerkstellingen voor minder dan het minimumloon.

4) Pensioen vanaf 60 jaar voor wie dat wil. Geen enkel pensioen mag lager zijn dan het minimumloon en niet afhankelijk zijn van het aantal officieel gewerkte jaren.

5) Nationalisatie van de volledige farmaceutische en geneeskundige industrie. Integratie van alle ziekenhuizen en medische centra in een openbaar gezondheidsstelsel. Zorginstellingen onder controle van het personeel, in plaats van managers met opgeblazen salarissen. 100 procent terugbetaling van alle verantwoorde medische kosten door de sociale zekerheid.

6) Voldoende financiering voor een kwaliteitsvol onderwijs, van peuterspeelzaal tot universiteit. Verbetering van de werk- en studievoorwaarden van het personeel, de scholieren en de studenten. De vermarkting, commercialisering en privatisering van het onderwijs moet stoppen. Beëindig de managerscultuur. Recht op gratis onderwijs en kinderopvang voor iedereen.

7) Voor een grootschalige bouw en renovatie van sociale woningen. Onmiddellijke stop van de verkoop van sociale woningen. Nationalisering van de woningcorporaties onder controle van de werknemers en huurders. Inbeslagname van de onroerende goederen van de grote ondernemingen en banken. Inbeslagname van alle panden die meer dan een jaar leegstaan. Bevriezing van de huurprijzen, volledig verbod op uitzetting behalve als kwade wil bewezen is.

8) Echte gelijkheid tussen man en vrouw op het vlak van beloning, werkomstandigheden en promotiekansen. Afschaffing van alle vormen van discriminatie tegenover vrouwen.

9) Stopzetting van de uitwijzing van 'illegalen'. Afschaffing van elke discriminerende wet tegen 'vreemdelingen'. Regularisatie van alle 'illegalen'. Gelijk loon voor gelijk werk. Voor het opdoeken van alle gesloten centra. Stemrecht voor iedereen die hier woonachtig is, ongeacht afkomst of nationaliteit.

10) Volledige vrijheid van geloof en filosofische overtuiging. Het recht om een godsdienst te beoefenen, agnost of atheïst te zijn. Godsdienst is een privé-aangelegenheid, waarmee de overheid zich niet moet bemoeien. Stopzetting van alle overheidssteun aan godsdienstige instellingen of scholen.

11) Alles wat werd geprivatiseerd moet weer openbaar worden. Stop alle gedeeltelijke privatiseringen.

12) Nationalisatie, zonder schadevergoeding, van alle bedrijven waarvan de eigenaars dreigen met delokalisatie of sluiting. De genationaliseerde ondernemingen moeten democratisch beheerd worden door het personeel. In geval van vermindering van de activiteit, bij gebrek aan bestellingen enz., moet het werk verdeeld worden onder al het personeel, zonder banenverlies of loonverlies.

13) Beëindig werkloosheid: minder werken om allemaal te kunnen werken. 32-urige werkweek zonder loonverlies.

14) Stop elke overheidstussenkomst in kapitalistische banken. Nationaliseer de banken, zonder schadevergoeding van de grote aandeelhouders. Vereniging van alle banken in een overheidsbank waarvan de middelen ten dienste worden gesteld van de eigen economie en van de sociale noden. Nationalisatie van alle kredietinstellingen en verzekeringen. In plaats van een stelsel waarin al deze bedrijven met elkaar in concurrentie zijn, stellen we voor één enkel openbaar verzekeringsstelsel op te richten dat alle risico's dekt.

15) Stop de kapitalistische uitbuiting. Voor het invoeren van een rationele en democratische planning van de economie. Daarvoor is het nodig het monopolie van de kapitalisten over de productie en distributie van rijkdom en hun staatsmacht te breken. Dit realiseren we door de nationalisatie en het democratisch beheer van alle grote industriële groepen op alle niveaus, onderaannemingen, de voedselindustrie, grote distributie, telecommunicatie en media, net als alle natuurlijke rijkdommen. Democratisch beheer kan enkel betekenen dat de werknemers zelf de organisatie van hun bedrijf in handen hebben, op elk niveau.

16) Schaf de monarchie af. Herstel van de democratische rechten, die in naam van terrorismebestrijding zijn ingeperkt. Voor een socialistische republiek, waarin alle takken van de administratie ten dienste van de bevolking en onder democratische controle van de werknemers staan. Afschaffing van alle privileges in de hoge ambtenarij. Onder het socialisme moeten alle volksvertegenwoordigers verkozen en permanent afzetbaar zijn en een zelfde loon betaald krijgen als het gemiddelde van de bevolking.

17) Voor een internationalistisch en revolutionair buitenlands beleid. Tegen imperialisme en alle vormen van onderdrukking. Geen steun aan zgn. 'vredesmissies'. Terugtrekking van de Nederland troepen uit het buitenland. Nederland uit de NAVO. Tegen de kapitalistische Europese Unie, voor een Socialistisch Nederland in een Socialistische Verenigde Staten van Europa.

Nepnieuws:
een kapitalistisch fenomeen in kapitalistische handen

Een fenomeen wat zich al een aantal jaren in hoog tempo ontwikkeld, maar wat vooral sinds dit jaar onder een vergrootglas ligt, is het zogenaamde nepnieuws (fake news). Vooral rondom de Amerikaanse presidentsverkiezingen is deze term veel in het nieuws. Het is een verschijnsel dat door aanhangers van diverse politieke stromingen wordt benoemd en op veel verschillende wijzen wordt gedefinieerd en geanalyseerd. Daarom is het belangrijk dat dit vanuit ons Marxistisch oogpunt wordt belicht.

Wat is nepnieuws?

Nepnieuws bestaat uiteraard al sinds de eerste menselijke beschaving. In de breedste definitie van het woord is nepnieuws elke vorm van propaganda, satire of legende waarvan de waarheid niet of moeilijk te bepalen is. Voor nu beperken we ons tot nepnieuws zoals zich dat in ons huidige tijdperk voordoet en laten we nepnieuws dat doelbewust uit oogpunt van satire en dergelijk humoristisch vermaak wordt geschreven, buiten beschouwing. Binnen dit kader is nepnieuws elke vorm van nieuwsverslaggeving waarbij doelbewust onjuiste feiten worden voorgedaan als echt, en verspreid worden met als doel het publiek te misleiden voor politiek of economisch gewin. Deze vorm van nepnieuws is in de laatste vijf jaar enorm toegenomen door het intensievere gebruik van internet via social media en mobiele apparaten.

We hebben zojuist politieke en economische belangen genoemd als drijfveer van de veroorzakers van nepnieuws. Het economische gewin ligt in de sferen van zogenaamde 'clickbait' sites. Nepnieuws past hier in een breder spectrum van zaken die bezoekers uitnodigen om online een link te volgen. Dit kan dus nepnieuws zijn, maar ook misleidende reclame of andere berichten over sensationele onderwerpen. Deze zijn opgezet met het doel om bezoekers naar een website te lokken om hiermee geld te verdienen door het aantal 'clicks' waar adverteerders op die website voor betalen. Politiek gedreven nepnieuws wordt ontwikkeld door partijen van bepaalde signatuur om de publieke opinie te beïnvloeden. Dit heeft veel weg van 'ouderwetse' propaganda, waarbij zowel de eigen politieke agenda te positief of tegenstanders onterecht negatief worden weggezet. Bij nepnieuws wordt een politieke agenda nog verder frauduleus uitgedragen door niet alleen de algehele toon van het bericht, maar ook door pertinent onjuiste feiten.

Waarom praten we er zoveel over?

De toename van nepnieuws en de toename van aandacht voor nepnieuws komt voort uit een aantal recente ontwikkelingen die veel aan bod komen in de media. Zo is er het bestaan van zogenaamde 'trol fabrieken' - zoals ze veelal genoemd worden. Dit zijn kantoren waar 'trollen' (internet slang voor een persoon die doelbewust ruzie en wanorde schept op forums en social media) fulltime aan het werk zijn om nepberichten te verspreiden over een bepaald onderwerp. Er gaan al jaren beschuldigende vingers in de richting van Rusland hierover, maar ook de Amerikaanse president Trump schijnt geholpen te worden door vele online supporters die zich inzetten om zoveel mogelijk positieve berichten over hem, en negatieve berichten over zijn tegenstanders te verspreiden. Berichten in deze categorie zijn bijvoorbeeld incorrecte berichtgeving over terroristische sentimenten onder vluchtelingen, fraude in de sociale zekerheid en misquotes van politieke kopstukken.

De keerzijde van een positieve reactie

De reactie op deze trend bleef uiteraard ook niet uit. Sinds de aanhoudende signalen over nepnieuws die Donald Trump in het zadel hebben geholpen, zijn verschillende social media bedrijven in geweer gekomen om hier tegen in te grijpen. Facebook kondigde aangescherpte regels aan, politici bemoeide zich ermee en op internet verschenen ineens veel instructies en tips om nepnieuws te vermijden. Het publiek wordt opgeroepen om kritischer te zijn: check de bron, doe een dubbelcheck, deel niet meteen een bericht voor je het gelezen hebt, vraag het na bij iemand die er meer vanaf weet. Wat ook een opvallende reactie is: de term nepnieuws wordt nu vaak gebezigd om politieke tegenstanders onderuit te halen of hun argumenten te ontkrachten.

Op eerste gezicht lijkt het een goede ontwikkeling dat meer mensen zich bewust worden van het bestaan van nepnieuws en elkaar aanspreken om te voorkomen dat dit zich verspreid. Deze ontwikkeling heeft echter ook een wrange keerzijde. Steeds vaker wordt het label nepnieuws oneigenlijk toegekend. Donald Trump heeft inmiddels een beruchte reputatie opgebouwd met zijn antagonistische houding ten opzicht van de pers. Hiermee vertoont hij dictatoriale trekjes die we scherp in de gaten moeten houden. Dezelfde kapitalistische pers gebruikt dit argument echter zelf ook vaak onterecht. Bronnen die de Westerse media tegenspreken inzage polariserende berichtgeving over bijvoorbeeld de conflicten in Oekraïne en Syrië, worden afgedaan als 'Kremlintrol' en ook veel buitenlandse en/of onafhankelijke nieuwsmedia worden afgedaan als onbetrouwbaar, complotdenkers of politiek gekleurd. Dit komt ook erg tot uiting in handleidingen die op internet gedeeld worden waarbij steevast bekende, burgerlijke nieuwssites als 'betrouwbaar' worden bestempeld en sites die afwijken van de kapitalistische norm (zowel aan rechter- als de linkerzijde) als bevooroordeeld. Ook wij als marxistische organisatie worden slachtoffer van dit stigma. Op ironische wijze wordt het bestaan van nepnieuws gebruikt om stemmen die zich tegen de heersende ideeën verzetten, monddood te maken zonder argumentatie te gebruiken.

Waar komt het vandaan en hoe bestrijden we het?

Opvallend in veel analyses van de burgerlijke pers is dat de verantwoordelijkheid voor het tegengaan van nepnieuws veelal bij de ontvanger zelf gelegd wordt. Zoals eerder aangegeven manen we anderen om beter te lezen, bronnen te checken en vooral om niet 'dom', 'kortzichtig' en 'naïef' te zijn. Dit is een typisch voorbeeld van hoe de heersende kapitalistische klasse een probleem van haar eigen systeem bij de slachtoffers zelf neergelegd. Nepnieuws wordt voor het grootste deel veroorzaakt door winstbelang. Profiteurs en oplichters storten zich vol overgave op sensationeel nieuws en populistische berichten. De heersende klasse ziet vervolgens haar kans schoon om hiermee militante anti-kapitalistische bronnen de mond te snoeren. Ze spelen het volk tegen elkaar uit door verdeeldheid te zaaien over echt nieuws, nepnieuws, complottheorieën en dergelijke.

In plaats van elkaar te beschuldigen en te bepalen hoe we met nepnieuws moeten omgaan, is het zaak om samen op te trekken tegen de daadwerkelijke bron van dit kwalijke verschijnsel. Publieke nieuwsagentschappen die onder democratisch bewind staan van de bevolking, kunnen weer nieuws schrijven waar het voor bedoeld is. Zonder winstbejag verdwijnt de noodzaak om bezoekers te trekken onder valse voorwendselen en het minutieus kopiëren en meeliften op het succes van reeds bestaande nieuwsverhalen.

Nepnieuws om politieke redenen zal in beperkte mate blijven bestaan net als dat het al lang bestond vóór de toenemende populariteit van het internet. Maar in een socialistische maatschappij met een democratisch politiek systeem, openheid en transparantie over alle politieke processen en vrije beschikbaarheid van informatie voor iedereen, zal dit verschijnsel langzaam afsterven.

Dmitri Lenselink